

Akụkọ Nzuzo nke Amaokwu nke Iri Anọ — Nomba Iri Abụọ na Asatọ

Ezekiel Nomba Itoolu

Jeff Pippenger

2026-08-22

Dịka mkpali sitere n’aka Chineke siri dị, ma a bịa n’ihe gbasara mkpali sitere n’aka Chineke, “eziokwu ọ bụla nwere mkpa ya,” ma “ụkpụrụ ọ bụla nwekwara mkpa ya.”

“Akwụkwọ Nsọ nwere ụkpụrụ niile mmadụ choro ighota ka e wee dozie ya nke oma ma maka ndu a ma ọ bu maka ndu nke ga-abia. A pukwara ka mmadụ niile ghotu ụkpụrụ ndi a. O dighi onye nwere mmuo ekele maka ozizi ya ga-agu obuna otu akuku sitere n’Akwụkwọ Nsọ n’enwetaghị n’ime ya echiche bara uru ga-enyere ya aka. Ma ozizi kachasi baa uru nke Akwụkwọ Nsọ abughị ihe a na-enweta site n’imu ya n’oge ufodu ufodu ma ọ bu n’uzo na-enweghi njiko. A naghị egosi nnukwu usoro eziokwu ya n’uzo onye na-agu oso oso ma ọ bu onye na-enweghi nlezianya puru isi mata ya. Otutu n’ime aku ya di omimi n’okpuru elu ya, a pukwara inweta ha naanị site n’ichosi ike n’ichọ ha na site n’igba mbọ na-adighi akwusi akwusi. A ghaghị ichoputachaa ma chikotakwaa eziokwu ndi mejuputara nnukwu izugbe ahụ, ‘obere ebe a, obere ebe ahụ.’ Aisaja 28:10.”

“Mgbe a nyochachara ha otu a ma chikotakota ha onu, a ga-achoputa na ha dabara onwe ha n’uzo zuru oke. Ozioma ọ bụla bu ihe na-emeju ndi ozo, amuma ọ bụla bu nkowa nke nke ozo, eziokwu ọ bụla bu mmepe nke eziokwu ozo. A na-eme ka didi nile nke usoro ndi Juu doo anya site n’Ozioma. Ukpuru ọ bụla di n’okwu Chineke nwere onodu ya, eziokwu ọ bụla nwekwara ihe ọ na-egosi. Ma owuwu ahụ zuru oke, n’echiche ya na n’imezu ya, na-agba ama banyere Onye dere ya. Owuwu di otu a abughị ihe uche obula, ma e wezuga nke Onye Enweghi Ogwugwu, puru ituputa ma ọ bu ikpuzi.” Education, 123.

N’eziokwu, a huru okwu Hibru ahụ bu “ereb boqer” ugboro asatọ n’ime Baibul. A na-atughari ya mgbe niile dika “mgbede na ututu,” ma e wezuga na Daniel 8:14 ebe a sughariri ya dika “ubochi.” Di ka mkpughe sitere n’ike mmuo nsọ si di, amaokwu nke iri na anọ bu “ntala na ogidi etiti nke okwukwe Advent.”

“Akwụkwọ Nsọ nke, karịa akuku ndi ozo niile, buruoro ma ntala ma ogidi etiti nke okwukwe Obibia ahụ bu nkuputa a, ‘Ruo ubochi puku abuo na nari ato; mgbe ahụ ka a ga-eme ka ebe nsọ di ocha.’ [Daniel 8:14.]” The Great Controversy, 409.

Ya mere, eziokwu ahụ bu na “ubochi” ndi di n’amaokwu ahụ bu oge nke asatọ e ji okwu Hibru ahụ nke ugboro asaa mee ihe. Ma ihe omume Akwụkwọ Nsọ nke nduzi amuma Chineke n’idu ndi ntughari nsughari King James mere ka e jikota, n’uzo e bu n’obi, ihe omimi Akwụkwọ Nsọ nke onye nke asatọ ibu nke asaa n’amaokwu ahụ nke na-anochi anya otu n’ime ohu abuo di n’isi nke asatọ. Otu okwu a sughariri dika “ohu” n’isi nke asatọ bu okwu Hibru “chazon,” nke ozokwa bu “mareh.” “March” putara odidi, ma ohu “mareh” ahụ bu ohu nke odidi Kraist n’Okwu amuma

Chineke. Ọhụụ “mareh” nke Daniel 8:14 na-akọwapụta na Kraịst ga-apụta ma bịa kwa n’ụlọ nsọ Ya na mberede n’ụbọchị Ọktoba 22, 1844. Eziokwu ndị a niile bụ eziokwu n’eziokwu, ma ha nwere ihe ha na-emetụta n’amaokwu ahụ nke bụ ogidi etiti; ma ogidi etiti ahụ abughị ozizi ma ọ bụ amụma e mezuru n’ụbọchị Ọktoba 22, 1844; eziokwu ahụ bụ na amaokwu ahụ bụ Kraịst, ogidi etiti ahụ.

“N’oge m nọ n’ọnọdụ a nke nkụda mmụọ, enwere m nrọ nke metụtara uche m n’uzọ miri emi. Arọrọ m nrọ na m hụrụ ụlọ nsọ, ebe ọtụtụ mmadụ nọ na-asọbata. Naanị ndị gbabara n’ụlọ nsọ ahụ ka a ga-azọpụta mgbe oge ga-emechi; ndị niile fọdurụ n’èzí ga-ala n’iyi ruo mgbe ebighị ebi. Ịgwè mmadụ ndị nọ n’èzí, ndị na-aga n’ihu n’uzọ ha dị iche iche, nọ na-akwa emo ma na-akparị ndị na-abanye n’ụlọ nsọ ahụ, ma na-agwa ha na atumatụ a nke nchekwa bụ aghugho amamihe, na n’ezie ọ dighị ihe ize ndụ ọbụla a ga-ezere. Ha jidere ọbuna ụfọdụ n’ime ha ịjị gbochie ha ịbata ngwa ngwa n’ime mgbidi ahụ.

“N’ịtụ egwu ka e jiri m mee ihe ọchi, echere m na ọ ga-aka mma ichere ruo mgbe igwe mmadụ ahụ ga-agbasasi, ma ọ bụ ruo mgbe m ga-enwe ike ịbanye ha ahughị m. Ma kama ibelata, ọnụ ọgụgụ ha na-abawanye; ma n’ịtụ egwu ka oge ghara ịgafe m, m ji ọsọ hapụ ụlọ m wee si n’etiti igwe mmadụ ahụ piasia ụzọ. N’ujọ na nchekasi m ime ruo n’ụlọ nsọ ahụ, ahughị m ma ọ bụ lekọta ịgwè mmadụ ahụ gbara m gburugburu.

“Mgbe m batara n’ụlọ ahụ, ahurū m na e ji otu nnukwu ogidi dị ukwuu kwado nnukwu ụlọ nsọ ahụ, e wee kee nwatakiri aturū e merurū emerū nke ukwuu ma na-agba ọbara n’ogidi ahụ. Anyị ndị nọ ebe ahụ yiri ka anyị maara na a dọkapurū ma kụkpọọ nwatakiri aturū a n’ihi anyị. Ndị niile na-abanye n’ụlọ nsọ ahụ aghaghị ịbịa n’ihu ya ma kwuputa mmehie ha. N’ihu nwatakiri aturū ahụ ka e debere oche ndị e buliri elu, nke otu ịgwè mmadụ nọkwasiri, na-ele anya dị nnọọ uto. Ịhè nke eluigwe yiri ka ọ na-enwu n’ihu ha, ha wee na-eto Chineke ma na-abụ abụ nke ekele ọnụ nke yiri egwu ndị mmụọ ozi. Ndị a bụ ndị ahụ bịaala n’ihu nwatakiri aturū ahụ, kwuputa mmehie ha, nata mgbaghara, ma ugbu a na-eche n’olileanya ọnụ banyere otu ihe omume ọnụ ga-eme.”

“Ọbuna mgbe m batara n’ụlọ ahụ, egwu bịakwasiri m, na mmetụta ihere nke na aghaghị m iweda onwe m ala n’ihu ndị a; ma o yiri ka a manyere m iga n’ihu, ma nwayọọ nwayọọ ka m na-agaghari gburugburu ogidi ahụ ka m wee chee nwa aturū ahụ ihu, mgbe ahụ opì dara ụda, ụlọ nsọ ahụ maa jijiji, mkpu mmeri si n’ọnụ ndị nsọ ahụ zukoro ọnụ bilie, ịhè dị egwu miri ami kpuchie ụlọ ahụ, emesia ihe niile ghọọ ọchịchiri siri ike. Ndị ahụ nwere obi uto apụla niile n’ihè ahụ, a hapurukwa m naanị m n’ijọ jụu nke abali.”

“Etetara m n’oke ihe mgbu nke uche, ọ fọkwara obere ka m kwe ka onwe m kwenye na m nọ na nrọ. O yiri m ka ọ bụ na e kpebiela mbibi m; na Mmụọ nke Onyenwe anyị ahapula m, ka ọ ghara ịloghachi ọzọ.” Experience and Teachings, 24, 25.

A na-anwale anyị ugbu a ịjị hụ ma anyị ga-abanye n’ụlọ nsọ ma emesia kwuputa mmehie anyị ma nweta ngozi nke ịguta anyị n’ọnọdụ ezi omume Ya. Oku ikpeazu a nke ịbanye n’ụlọ nsọ ka e ji ihe mgbochi gbaa gburugburu ịjị gbochie nbata onye ọbụla n’otu n’otu, ma ọ bụrụ na anyị ala azu ugbu a, a ga-“ahapụ anyị naanị anyị n’ime ujo juru oyi nke abali gbachiri nkịti.” Ma nke a abughị naanị isi okwu m.

E tinyere nkwusi-ike nwere ebumnuche n'elu amaokwu a di oke mkpa site n'itinye nkewa nke okwu ahụ bu "ubochi," nke na-eburu n'ime ya ilu amuma ahụ na nke asato sitere n'ime asaa, nke bu otu n'ime wiil ndi ahụ n'oge akara nke puku mmadu nari otu na iri anọ na anọ. N'oge akara ahụ, mpi Protestant na mpi Republican nke alaeze nke isii nke amuma Bible ga-emezu ha abuo ilu ahụ na nke asato sitere n'ime asaa. N'ime ndi isi ala asato kemgbe oge ogwugwu malitere na 1989, Trump ghoro eze nke isii nke alaeze nke isii, ma mgbe o merichara oge ochichi ya nke abuo, o ghoro nke asato ahụ nke sitere n'ime asaa. N'omume nke United States n'imeghari Iwu Milan nke 313, mmeghari Laodisia nke puku mmadu nari otu na iri anọ na anọ ga-abu mmeghari Filadelfia nke puku mmadu nari otu na iri anọ na anọ. Oge akara ahụ na-agwu na iwu Sonde ebe a na-agwo onya onwu nke papacy, ma n'uzo di otu a o na-emezu ilu ahụ nke Mkpughe iri na asaa dika nke asato ahụ nke sitere n'ime asaa. Otu eziokwu, nke e gosiputara n'otu nkebi okwu Hibru, dika otu okwu Bekee; na-eweta amaokwu ahụ nke na-akowaputa mmeghe nke ikpe n'ime amaokwu ahụ nke na-akowaputa mmechi nke ikpe n'oge akara nke puku mmadu nari otu na iri anọ na anọ.

Eziokwu o bu la nwere onodu ya, ma e nwere naani otu nkwuputa ebe e ji nhazi onuogugu nke 'onuogu' ugboro 'onuogu' mee ihe n'Agba Oheru, ma naani abuo n'Agba Ochie. Alfa nke 'nhazi onuogugu' ahụ di na Jenesis.

O bu ru na a ga-abo obo Ken ugboro asaa, n'ezie Lamek ugboro iri asaa na asaa. Jenesis 4:24.

Nruputa onuogugu nke omega di n'Akwukwo Matiu.

Pita wee biakwutere Ya, si, Onyenwe anyi, ugboro ole ka nwanne m ga-emehie megide m, m wee gbaghara ya? Ruo ugboro asaa? Jiso siru ya, Asighi m gi, Ruo ugboro asaa; kama, Ruo ugboro iri asaa na ugboro asaa. Matiu 18:21, 22.

Amaokwu ndi a na-anochi anya oge mbu na nke ikpeazu n'ime Akwukwo Nso ebe e gosiri na a ga-amuba otu onuogugu na onuogugu ozo. E nwere otutu onuogugu, ma alfa nke Jenesis na omega nke Matiu nwere otu nhazi onuogugu ahụ kpomkwem, ha na-ejikwa otu onuogugu abuo ahụ, bu "asaa" na "iri asaa."

N'etiti Alfa na Omega; etiti ya, na naani ebe ozo e nwere udi nhazi onuogugu a bu n'akwukwo Levitikos iri abuo na ise. N'ebe ahụ, onuogu abuo ahụ abughi "asaa" na "iri asaa," kama o bu "asaa ugboro asaa afọ."

I ga-agukwara onwe gi sabbat asaa nke afọ, ugboro asaa nke afọ asaa; oge nke sabbat asaa nke afọ ahụ ga-aburiri gi afọ iri anọ na itoolu. Levitikos 25:8.

Owuwu onuogu nke etiti na-ejikwa onu ogugu 'asaa' ozo, ma o bughi onu ogugu 'iri asaa.' Akuku Akwukwo Nso ebe o di nwere ngozi maka nrubeisi, ma nwekwa onu onu maka nnupuisi. Ngozi nke ntahapu ndi ohu na mweghachi ala ka a na-eme ka o doo anya n'idi iche ya na onu nke ugboro asaa, nke a kporo aha ugboro anọ n'isi nke iri abuo na isii nke Levitikos. Ngozi ahụ gunyere nlekota Onyenwe anyi n'afọ ndi ala ahụ zuru ike, na ngozi okpukpu abuo n'afọ Jubili, ebe ikocha nke isi nke iri abuo na isii bu ihe kwekoro na ya n'ido aka na nti ogbugba ndu nke isiakwukwo abuo ahụ.

Ọdịdị ọnuogu dī n’etiti putara na Levitikos 25:8 (“ugboro asaa nke afọ asaa”). A na-ejikọta ya ozugbo na ikpe “ugboro asaa” nke ugboro anọ nke Levitikos 26. Ya mere, ọdịdị ọnuogu dī n’etiti na-anọchi anya ma ngozi ma ọnu, na-akpu akaebe a mubara okpukpu abuo n’akwukwo Levitikos. A na-etinye ọdịdị ọnuogu nke ma ngozi ma ọ bu ọnu nke Jubili n’etiti ikpe Lamek, na njirimara Jisos banyere njedebe nke oge ule amara. Ha atọ ọnu na-akowa njedebe oge ule amara, nke, mgbe ọ gwuchara, ga-eme ka otu otu puta ihè dī ka ndi a goziri agozi, na otu otu ozo dī ka ndi a buru ọnu. Alfa na Omega, ndi na-anọchi anya ozi mmuo ozi mbu na nke atọ, na-akowa nari anọ na iri itoolu dika akara nke oge ule amara. Mgbe a jikotara nke a na ọnu ma ọ bu ngozi nke Jubili, eziokwu ndi a na-adị mkpa ka anyi na-abiarukwu omumu nke Izikiel isi nke mbu amaokwu nke mbu, nke na-etinye Izikiel n’afọ nke iri atọ nke okirikiri Jubili nke iri na asaa.

Okirikiri Jubili ahụ kwusiri n’ubochi Oktoba 22, 573 BC, ọ nochikwara anya ọ bughị naanị Oktoba 22, 1844, kama kwa iwu Sonde nke na-abia n’oge na-adighi anya. Anyi no ugbo a n’afọ 2026, nke bu afọ nke iri anọ na asaa nke okirikiri Jubili nke iri asaa. E jirila okirikiri Jubili a nochite anya ya site n’okirikiri Jubili nke “iri na asaa,” ebe Ezikiel guzoro n’afọ nke iri atọ. Ọ no na guzo n’ulo nsọ, na-anọchi anya puku mmadu otu nari na iri anọ na anọ ndi, site n’okwukwe, abanyelarị n’Ebe Kachasi Nso na njedebe nke ikpe ahụ, dika ndi kwesiri ntukwasị obi mere mgbe Oktoba 22, 1844 gachara. Ighara ihu “eziokwu” nke ebe Ezikiel no n’akuko ihe mere eme amuma n’isi nke mbu na amaokwu nke mbu, bu ifunahu “nduzi” gi.

Mgbe o lechara ebube nke Onyenwe anyi e nyere n’akuku osimiri Keba, e wedara Ezikiel n’ala n’uzuzu, dī ka e wedara Daniel, Aizaja na Jon. Mgbe ahụ, ihe atọ anọ ahụ nile na-enye akuku dī iche iche nke mmanu nsọ nke ndi ga-ekwusa ozi ahụ nye nzuko nke agaghị ahụ ma ọ bu nū.

E nwere ubochi isii n’akwukwo Ezikiel nke metutara Jerusalem. Anyi ekwuola na mbu banyere ubochi mbu na nke ikpeazu a huru n’isi nke mbu, amaokwu nke mbu na nke abuo, ma e mesia n’isi nke iri anọ, amaokwu nke mbu. Ekwuola m banyere ubochi nke abuo a huru n’isi nke asato na amaokwu nke mbu, ma naanị n’idi nnochianya ihe atọ ya, ọ bughikwa n’ito ya n’onodu ya n’ihe gbasara nnochibido na mbibi Jerusalem, ma akwukwo ahụ dum na-agaghari gburugburu nkwojiaka ahụ. E bibiri Jerusalem na njedebe nke 586/585 BC. Ma n’Ezikel 33:21, onye gbara osọ ndu na-abia na-ako akuko odida Jerusalem.

O wee ruo n’afọ nke iri na abuo nke ndoro n’agha anyi, n’onwa nke iri, n’ubochi nke ise nke onwa ahụ, na onye gbapuru n’ime Jerusalem biakwutere m, si, E tigburu obodo ahụ. Ugbo a, aka Onyenwe anyi dikwasiri m n’anyasi, tupu onye ahụ gbapuru abia; ọ mepere ọnu m ruo mgbe ọ biakwutere m n’utu; e meghere ọnu m, aghokwaghị m onye ogbi. Ezikiel 33:21, 22.

N’afọ nke iri na abuo, e tiri obodo ahụ ihe, ma Ezikiel wee buru onye nweere onwe ya ikwu okwu site n’uche ya. Ọhụ nke Ezikiel isi nke asato bu nke dī n’afọ nke isii; ya mere, ọ foro nke nta ka ọ buru afọ isii tupu e tie obodo ahụ ihe.

O wee ruo n’afọ nke isii, n’onwa nke isii, n’ubochi nke ise nke onwa ahụ, ka m no odu n’ulo m, ndi okenye Juda nokwa odu n’ihu m, ka aka Onyenwe anyi Chineke dakwasiri m n’ebe ahụ. Ezikiel 8:1.

N'afọ sochirinụ, nke bụ afọ nke asaa, ndị okenye bjakwutere Ezikiel iji juo ase n'aka Onyenwe anyị.

O wee ruo n'afọ nke asaa, n'ónwa nke ise, n'ụbọchị nke iri nke ọnwá ahụ, na ụfọdụ n'ime ndị okenye Izrel b́jara iju ase n'aka Onyenweanyị, wee nọdụ ala n'ihu m. Ezikiel 20:1.

Mgbe ahụ, n'afọ nke itoolu, nnọchibido ahụ nke ga-adị otu afọ na ọkara malitere.

Ọzọkwa, n'afọ nke itoolu, n'ónwa nke iri, n'ụbọchị nke iri nke ọnwá ahụ, okwu nke Onyenwe anyị bjakwutere m, na-asị, Nwa nke mmadụ, deere onwe gị aha ụbọchị ahụ, ọbuna nke ụbọchị a kpomkwem: eze Babilon ebiliela imegide Jerusalem n'ụbọchị a kpomkwem. Ezikiel 24:1, 2.

Ụbọchị ndị a nke ọ b́la na-anọchi anya akara-uzo puru iche nke ụbọchị ikpeazu, n'ihl na Pọl na-ekwu na Izrel oge ochie b́ ihe atụ nye ndị b́ n'ogwugwu ụwa.

Ugbu a ihe ndị a niile mere ha d́ka ihe atụ: e dekwara ha n'akwukwo maka idọ aka ná ntị anyị, b́ ndị ogwugwu nke ụwa a b́akwasiri. Ya mere, ka onye na-eche na o guzosiri ike kpachara anya ka ọ ghara ida. 1 Ndị Kọrint 10:11, 12.

Ụbọchị isii ahụ niile metutara Jerusalem d́ n'etiti ụbọchị mbu d́ na isi nke mbu, amaokwu nke mbu, na ụbọchị ikpeazu a huru n'isi nke iri anọ, amaokwu nke mbu. Ụbọchị abuo ahụ na-akara afọ nke ise nke isi nke mbu, nke b́ 592 BC, na afọ nke iri abuo na ise nke isi nke iri anọ, nke b́ 573 BC. N'ogo nke line upon line, Ezekiel nwere ahiri maka Egypt, nke gunyere ntuka nke Tyre, na ahiri maka Jerusalem. Ahiri Egypt nwere waymark kpomkwem asaa, (mgbe e tinyere Tyre) ma Jerusalem nwere isii. Tinyere ahiri abuo a ka e nwere ahiri Josiah na okirikiri Jubilee nke iri na asaa. Ma ahiri a kowara n'enweghi ụbọchị kpomkwem ka a huru n'isi nke anọ, ahiri nke isi nke anọ nwekwara otutu n'ime wheel ndi Ezekiel huru mgbe o lere n'ime Ebe Kachasi Nso. O juputakwara n'ezikwu ihe nnochianya di iche iche.

430

Onuogu nari anọ na iri ato na-anochi anya ogbugba ndu ebighi ebi, ma n'isi nke anọ, Onyenwe anyi ji Ezikiel mee ilu di ndu, ilu nke gunyere onuogu nari anọ na iri ato.

Gị onwe gị kwa, nwa nke mmadụ, were otu taịl, dobe ya n'ihu gị, see kwa n'elu ya obodo ahụ, ya b́, Jerusalem: meekwa ka e nwee nnọchibido imegide ya, wukwaa ebe ewusiri ike imegide ya, kụkọkwaa mkpoda ala imegide ya; dobekwa ogige agha imegide ya, tinyekwa ebule ikpowa mgbidi imegide ya gburugburu. Ọzọkwa, were otu efere igwè, debe ya ka ọ buru mgbidi igwè n'etiti gị na obodo ahụ: chekwaa ihu gị imegide ya, a ga-anochibido ya, gị onwe gị ga-anochibidokwa ya. Nke a ga-abu ihe iriba ama nye ulo Izrel. Dina kwa n'akuku aka ekpe gị, bukwasi kwa n'elu ya ajo omume nke ulo Izrel: dika onu ogugu ụbọchị ndi i ga-edina n'elu ya si di, otu a ka i ga-ebu ajo omume ha. N'ihl na etinyewo m n'ahu gị afọ nke ajo omume ha, dika onu ogugu ụbọchị si di, ụbọchị nari ato na iri itoolu: otu a ka i ga-ebu ajo omume nke ulo Izrel. Ma mgbe i mezuru ụbọchị ndi ahụ, dina ozo n'akuku aka nri gị, i ga-ebukwa ajo omume nke ulo Juda ụbọchị iri anọ: ekenyewo m gị ụbọchị ọ b́la ka ọ buru otu afọ. Ya mere i ga-eche ihu gị n'ebe nnọchibido Jerusalem di, a ga-ekpughekwa ogwe aka gị, i ga-ebukwa amuma imegide ya. Ma, lee, m ga-etinye gị agbu, i gaghi atughari onwe gị site n'otu akuku gaa

n'akukụ ọzọ, ruo mgbe i mechara ụbọchị nnọchibido gị. Ezekiel 4:1–8.

Nnọchibido Jerusalem, dị ka Ezikiel sere ya n'onyinyo, bụ “ihe iriba ama,” dika nnọchibido e wetara megide Jerusalem site n'aka Cestius n'afọ 66. N'ikowa otú Jizos si kpọputa mbibi Jerusalem, Sister White na-eme ka anyị mara na mmezu “kpomkwem” nke mbibi Jerusalem dị n'ụbọchị ikpeazụ. Ihe iriba ama nke mbibi ahụ n'elu ndị àmà abụọ ahụ, ndị Nebukadneza na Cestius nọchiri anya ha, na-egosi na ihe iriba ama nke nnọchibido ahụ bụ ihe iriba ama nke Iwu Uka putara ibiaru nso.

Ụbọchị Otu Maka Afọ Otu

N'ime akukụ Akwukwọ Nsọ anyị na-atụle, anyị na-ahụkwa omega nke ntụaka Akwukwọ Nsọ nye iwu mbụ kachasị elu nke nkowa amụma nke William Miller n'ime mmegharị ntọala nke ozi mmụọ ozi mbụ na nke abụọ. Alpha nke ụkpurụ ụbọchị maka otu afọ bụkwa akara omega, n'ihị na e debere alpha nke ụkpurụ ụbọchị maka otu afọ n'akwukwọ Ọnụ Ọgụgụ dika ule nke iri na nke ikpeazụ, nke Izrel dara, ya mere ha wetara ọnwụ n'elu onwe ha n'ọzara n'ime afọ iri anọ nke iwagharị ha n'ọzara.

Umụ unu ga-awagharị n'ọzara afọ iri anọ, ha ga-ebukwa ibu akwuna unu, ruo mgbe ozu unu ga-ala n'iyi n'ọzara. Dị ka ọnụogugu ụbọchị ndị unu jiri nyochaa ala ahụ si dị, ọbuna ụbọchị iri anọ, ụbọchị ọ bụla bụrụ otu afọ, unu ga-eburu ajọ omume unu, ọbuna afọ iri anọ, unu ga-amakwa mmebi nkwa m. Mụ onwe m, Onyenwe anyị, ekwuola ya; n'ezie, aga m eme nke a n'ebe nzukọ ojoyo a niile nọ, ndị zukoro ọnụ imegide m: n'ọzara a ka a ga-ekpochapụ ha, n'ebe ahụ ka ha ga-anwụ. Ọnụ Ọgụgụ 14:33–35.

A ghaghị ighota ma tinye n'ime amaokwu anyị na-atụle ihe ndị amụma na-egosi na a kowaputara ụkpurụ ụbọchị maka otu afọ n'ime nnupuisi ikpeazụ nke usoro ule iri-nzọkwụ nke malitere n'igafe Oké Osimiri Uhie, nakwa na a kposakwara otu ụkpurụ ahụ ọzọ mgbe a ga-agbachibido Jerusalem ma bibie ya; otu a kwa ka a ga-aghota mkpa ọ dị na “mgbachibido” ahụ ibụ “ihe iriba ama.”

A ghaghị imata ahiri akukọ ihe mere eme a na-achikọkọta ọnụ mgbe a na-eji “nnọchibido” nke Jerusalem dika ihe iriba ama, n'ihị na ọ na-aghọ, dị ka a puru isi kwuo ya, “okpukpu axle,” ma n'uzọ ihe atụ, ihe iriba ama nke nnọchibido ahụ nwere otutu ụzari e jikọtara na ya. Ihe iriba ama nke nnọchibido ahụ bụ ikekwe akukụ Akwukwọ Nsọ kacha mkpa n'akwukwọ Ezekiel, ma ihe iriba ama ahụ na-eme ka Odum nke ebo Juda weta izu-okè site n'ihe nke mbụ putara n'ihu Ezekiel dika ọgba aghara. A ghaghị ilebara “ihe iriba ama” nke nnọchibido ahụ, ụkpurụ nke otu afọ n'onodu otu ụbọchị, na ahiri amụma ndị nnọchibido ahụ chikọtara ọnụ anya n'okwu nke na narị afọ anọ na iri atọ na-anochi anya ọgbugba ndụ ebighị ebi.

Ọgbugba ndụ

Ọ sirị Ebram, Mara n'ezie na mkpurụ gị ga-abụ ndị obia n'ala na-abughị nke ha, ha ga-ejekwa ha ozi; ha ga-emekwara ha ahụhụ afọ narị anọ. Jenesis 15:13.

Onyenwe anyị soro Abraham banye n'ogbugba-ndụ n'usoro nzọụkwụ atọ, ma nke mbụ n'ime nzọụkwụ atọ ahụ gunyere amụma ahụ na ụmụdescendants Abraham ga-abụ ndị a ọọrọ n'agha n'Ijpt afọ narị anọ. Nzọụkwụ nke abụọ, e nyere Abraham emume ibi ugwu; nke atọ kwa bụ ichu aja Ajizik n'Ugwu Moria. A kọwara afọ narị anọ ahụ na alpha nke nzọụkwụ atọ Onyenwe anyị ji welite ma soro ndị a họtara banye n'ogbugba-ndụ. Ndị ahụ a họtara n'ogbugba-ndụ ka a gbara alụkwaghịm n'ebe Chineke nọ n'oge e tiri Stivin nkume n'afọ 34, ma emesịa Pọl, onyeozị a họtara nye ndị mba ọzọ, kọwara afọ narị anọ ahụ dika—afọ narị anọ na iri atọ.

Ma nke a ka m na-ekwu, na ogbugba ndụ ahụ, nke Chineke kwadoro na mbụ n'ime Kraist, iwu ahụ, nke bịara mgbe narị afọ anọ na iri atọ gasiri, apughị ime ka ọ buru ihe efu, ka o wee mee ka nkwa ahụ ghara ịdị irè. Jenesis 3:17.

Ọnụọgụ nke na-anọchi anya ogbugba ndụ ahụ bụ narị anọ na iri atọ, ma ndị àmà abụọ ahụ, bụ Ebram na Sọl, ndị e mechara gbanwee aha ha ka ọ buru Abraham na Pọl n'otu n'otu, na-egosi oge abụọ ịiche iche nke mejuputara ọnụọgụ zuru ezu ahụ nke narị anọ na iri atọ. Mgbe Chineke gbanwere aha mkpuruobi, ọ bụ akara nke mmekọrịta ogbugba ndụ ị n'etiti mkpuruobi ahụ na Chineke. Ya mere, afọ narị anọ na iri atọ bụ ngụkọta e si n'igbakọta ọnụọgụ abụọ ịiche iche nweta, dika ọ ị n'ihe banyere narị anọ nke Abraham na mgbakwunye iri atọ nke Pọl. Iziikiel dinara n'akụkụ aka ekpe ya ụbọchị narị atọ na iri itoolu, emesịa n'akụkụ aka nri ya ụbọchị iri anọ; nke a na-egosi ọnụọgụ abụọ nke ngụkọta ha bụ narị anọ na iri atọ.

N'isi nke iri na otu nke Jenesis, ogbugba-ndụ nke ọnwụ nke e wetara ozugbo mgbe iju mmiri gasiri site n'inupu isi Nimrọd na-akọwaputa ọdiche ị n'etiti ogbugba-ndụ abụọ. Ihe ndị mejuputara ụlọ elu Bebel na-agba àmà banyere ndị nke ogbugba-ndụ Setan nke “zọputa onwe unu,” bụ ndị a ga-ekpe ikpe ma chụsasịa. N'otu isi ahụ kwa, a na-ebute usoro ọmụmụ nke ndị Hibru site n'amụma ọmụmụ Eba, nke na-akara mmalite nke ndị a họtara ka ha nọchite anya ogbugba-ndụ nke ndụ, n'iche megide ogbugba-ndụ ọnwụ nke Nimrọd.

Eba biri afọ iri atọ na anọ, mụọ Peleg: Eba biri mgbe ọ mụsiri Peleg afọ narị anọ na iri atọ, mụọkwa ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. Peleg biri afọ iri atọ, mụọ Reu. Jenesis 11:16–18.

N'isi nke iri nke Jenesis, a kpọrọ Eba na Peleg aha ha na nke mbụ.

Amurukwa Eba ụmụ nwoke abụọ; aha otu bụ Peleg; n'ihị na n'ụbọchị ya ka e kewara ụwa; aha nwanne ya bụ Joktan. Jenesis 10:25.

Peleg putara nkewa ma ọ bụ ikewa ụzọ abụọ, ma n'ụbọchị Peleg ka e ji akụkọ ụlọ elu Bebel na nnupuisi Nimrọd kpọputa akara nkewa nke igwè mmadụ nkwekọrịta abụọ. Eba biri ruo afọ narị anọ na iri isii na anọ, ma mgbe a mụsiri Peleg (nkewa) ọ biri afọ narị anọ na iri atọ. Eziokwu ọ bụla nwere ihe ọ na-egosi, narị anọ na iri atokwa bụ ọnụọgụ Pọl kenyere amụma nkwekọrịta Abraham. Ọ bụ ezie na a jikọtara ọnụọgụ narị anọ na iri atọ na ndụ Eba mgbe a mụsiri Peleg, e gosiputara afọ iri atọ na anọ mbụ nke ndụ ya dika “afọ anọ na iri atọ,” nke n'ezie bụ afọ iri atọ na anọ; ma n'otu esi ekwu afọ iri atọ na anọ ahụ n'uzọ ị mfe, a na-agụ ya “anọ” na “iri atọ” (430). Mgbe ahụ ka narị anọ na iri atọ bịara, mgbe ahụkwa ngosiputa mbụ nke ndụ Peleg bụ “iri atọ.”

Eba bụ mgborogwu nke aha ahụ bụ Hibru, ọ bụkwa nke mbụ e kwuru ndị Hibru, ndị ga-abụ ndị a hoputara nke ogbugba ndụ ahụ. Eba putara igafe, si otú a na-anọchi anya ndị nke ogbugba ndụ ahụ, ndị na-agafe site n'ụwa a ruo n'ụwa oheru, dika umu Abraham mere mgbe ha gafere Oké Osimiri Uhi ruo n'Ala Nkwa ahụ. Ijeghari ahụ n'ozara nke afọ iri anọ gbochiri igafe ahụ, ma na njedebe nke afọ iri anọ ahụ, ha gafere Jodan banye n'Ala Nkwa ahụ, si otú a na-anọchi anya igafe ikpeazu nke ndị Chineke. Peleg na-anọchi anya akuko ihe mere eme ahụ mgbe nkewa nke mmadu n'ime ndị mmadu abuo nke ogbugba ndụ malitere mbụ n'ulo elu Nimrod. Ihe nnochianya nke ogbugba ndụ onwu nke Nimrod bụ mgbagwoju anya, ihe nnochianya nke ogbugba ndụ ndụ nke ndị Hibru bụkwa nari afọ anọ na iri ato nke ndụ Eba tupu nkewa nke Peleg na-anọchi anya ya. Aha ahụ bụ Peleg na-egosikwa eziokwu onuogu ihe nnochianya, n'ihi na e kewara nari afọ anọ na iri ato nke Eba n'ime onuogu abuo, Peleg na-anọchi anyakwa odiche di n'etiti nari anọ ahụ na onuogu iri ato.

Nari afọ anọ na iri ato nwere akuku abuo. Nari afọ anọ nke ogbugba-ndu Abraham tinyere afọ iri ato ndi ozo Pol kowara. Mmba nke ihe omuma nke na-amiputa mweghachi ikpeazu nke ndi Chineke nochiri anya ya n'akwukwo Daniel isi nke iri na abuo, ebe a kpomkwem mata akara nke akuku abuo nke ogbugba-ndu ebighi ebi, ma e gosiputara ya n'amaokwu 9/11.

O we si, Gaa n'uzo gi, Daniel: n'ihi na e mechiri okwu ndi a emechi ma kpuchie ha akara ruo n'oge ogwugwu. Otutu ka a ga-eme ka ha di ocha, mee ka ha di ocha di ka ocha, ma nwalee ha; ma ndi ajo omume ga-eme ajo omume: o dighi onye obula n'etiti ndi ajo omume ga-aghota; ma ndi amamihe ga-aghota. Ma site n'oge a ga-ewepu aja kwa ubochi, ma guzozie ihe aru ahụ nke na-eme ka ebe togboro n'efu, a ga-enwe otu puku ubochi abuo na nari ubochi itoolu. Daniel 12:9-11.

Mmeghe ikpeazu nke na-emeputa usoro ule nke nzokwu ato, dika e si nochite ya n'amaokwu nke iri site n'okwu ndi a, "a ga-eme ka ha di ocha, mee ka ha di ocha dika ocha, ma nwalee ha," jikotara ya na afọ puku abuo na nari itoolu. Nghota ndi osu uzọ nwere banyere amaokwu ahụ bụ na mwepu nke mgbochi nke ikpere arusi na 508 malitere usoro afọ iri ato nke dugara n'itolite ochichi papacy dika alaeze nke ise nke amuma Akwukwo Nso na 538; onye ahụ wee chia dika alaeze nke ise nke amuma Akwukwo Nso ruo mgbe afọ puku otu na nari abuo na iri isii gwuchara na 1798. Afọ iri ato ahụ sitere na 508 ruo 538 ka Pol kowakwara dika "ndapu n'ezi okwukwe buru uzọ bja," n'akwukwo 2 Ndi Tesalonaika.

N'ime 2 Ndi Tesalonaika, isiokwu a na-atule bu mmekorita di n'etiti Rom ndi ogo mmuo na Rom papal, bu alaeze nke anọ na nke ise n'amuma, n'usoro ha. O bu n'isi a nke Ndi Tesalonaika ka William Miller choputara na "ihe a na-eme kwa ubochi" n'akwukwo Daniel nochiri anya Rom ndi ogo mmuo, Miller wee choputakwa na "ihe a na-eme kwa ubochi" n'akwukwo Daniel na-adj mgbe niile n'ejikotara ya na ihe aru ma o bu njehie nke mbibi. Ihe aru na njehie nke mbibi n'akwukwo Daniel nochiri anya ihe Jon kporo n'akwukwo Mkpughe oyiya nke anu ohia na akara nke anu ohia, n'usoro ha.

William Miller dabeere otutu, ma o buru na o bughi ha niile, n'ime itinye-amuma ya n'elu njirimara o nyere ike mbibi abuo, nke a nochiri anya ha dika "nke kwa ubochi" (Rome ndi ogo mmuo), na ike mbibi nke abuo ahụ, nke e gosiputara n'uzo abuo, dika mmehie nke mbibi

(ngwakọta nke ụka na ọchịchị), n'Akwụkwọ Mkpughe—dịka oyiya nke anụ ọhịa (usoro amụma nke papacy), na arụ nke mbibi (ofufe anyanwụ) nke, n'Akwụkwọ Mkpughe, bụ akara nke anụ ọhịa. Nghọta Miller nwetara site n'otú Pọl siri kọwaa ya na 2 Ndị Tesalonaika bụ nghọta isi mmalite dị oke mkpa nke Miller, onye bụ akara nke ntọala Adventism. Pọl na-ekwusi ike na ndị ahụ na-adighi ahụ eziokwu n'anya, dị ka e sere ya n'isi nke abụọ nke 2 Ndị Tesalonaika, bụ ndị ahụ na-anata aghughọ siri ike.

N'amaokwu atọ Daniel (Daniel 12:9–11), nghọta ihe nnọchianya n'ubochi ikpeazụ apughị ịgụnye itinye oge n'orụ, n'ihị na kemgbe Oktoba 22, 1844; itinye oge amụma n'orụ adikwaghị irè. Amaokwu 9/11 ahụ na-anọchi anya oge abụọ dị iche iche nke afọ iri atọ na afọ otu puku narị abụọ na iri isii. Nomba iri anọ na nomba otu puku narị abụọ na iri isii bụ ha abụọ ihe nnọchianya nke ọzara amụma, ma n'amụma a pụrụ iji ha dochie ibe ha. Ya mere, a pụrụ ighọta otu puku narị abụọ na iri isii dị ka iri anọ, ma iri anọ bụ otu ụzọ n'ụzọ iri nke narị anọ. Amaokwu 9/11 ahụ na-anọchi anya nomba ọgbugba ndụ ebighị ebi, dịka e si anọchi ya anya site na narị anọ (Abraham) n'ihe metụtara iri atọ (Paul). “Ọzara” nke “otu puku narị abụọ na iri isii” na-anọchi anya kwekọrọ na “ọzara” nke “iri anọ”, ma anọ, bụ otu ụzọ n'ụzọ iri nke narị anọ. Iri atọ bụ iri atọ. A na-enweta narị anọ na iri atọ site n'itinye nomba narị anọ na nomba iri atọ, nke n'isi nke anọ nke Ezikiel a na-anọchi anya ya dịka narị atọ na iri itoolu tinyere nomba iri anọ.

Amaokwu 9/11 ndị dị n'isi nke iri na abụọ na-anọchi anya etiti oge amụma atọ dị n'isi ahụ, ha bụkwa akara nke ọgbugba ndụ ebighị ebi nke a na-ekpughe n'ubochi ikpeazụ. Ikpughe ihe putara narị anọ na iri atọ n'ubochi ikpeazụ ka a na-eweta n'isi nke anọ nke Ezikiel.

Odum nke ebo Juda ugbo a na-emeghe akara nke ozi ịdọ aka ná ntị ikpeazụ nye ndị ahụ bụ ndị, site n'okwukwe, batara n'Ebe Kachasi Nsọ onụ na Ezikiel, Jọn, Daniel na Aizaya. A na-ekpughe eziokwu ahụ n'otu njikọ ya na ibuli elu nke ndị a na-anọchi anya ha ọ bughị naanị dịka ndị a chụpuru n'Izrel, kama kwa dịka ọkọlọtọ nke otu narị puku iri anọ na anọ ahụ. A na-etinye eziokwu ahụ n'ime usoro ọgbugba ndụ nke afọ narị anọ Abraham nọchiri anya ya, n'otu njikọ ya na ọgbugba ndụ nke afọ iri atọ Pọl nọchiri anya ya. A na-egosiputa eziokwu ahụ n'amaokwu 9/11 nke Daniel isi nke iri na abụọ, nke na-anọchi anya etiti oge atọ ihe nnọchianya ha dị, ndị Millerites ghọtara nke ọma. Eziokwu etiti 9/11 a na-emeghe akara ya na Daniel isi nke iri na abụọ ka a na-anọchi anya ya n'ime ubochi narị atọ na iri itoolu na ubochi iri anọ nke Ezikiel. A na-ekpughe ubochi ndị ahụ nye Ezikiel n'afọ nke iri atọ nke okirikiri Jubili nke iri na asaa, Ezikielkwa, dịka onye nchụàjà, na-anọchi anya ọkwa nchụàjà nke otu narị puku iri anọ na anọ ahụ, ndị nọ n'ule etiti, n'etiti ule atọ.

Ezikiel, ka e ji akara n'ime ule nke ụlọ nsọ ahụ n'“ubochi nke ise” nke “onwa nke anọ,” nke n'akụkọ ihe mere eme nke ndị Millerite gosiri kpomkwem etiti (“n'etiti ụzọ”) nke onwa nke asaa ahụ nke malitere na mmechuihu mbụ na Eprel 19, 1844, ma kwusi na Oktoba 22 nke otu afọ ahụ.

“N'oge ọkọchị nke afọ 1844, n'etiti oge a chere na mbụ na ubochi 2300 ahụ ga-agwu, na mgbụsịakwụkwọ nke otu afọ ahụ, nke e mechara choputa na ha ruru, a kposara ozi ahụ n'okwu ndị ahụ dị nnọọ ka Akwụkwọ Nsọ siri kwuo: ‘Lee, Onye-alụ Nwunye na-abịa!’” The Great Controversy, 398.

N'ụbọchị Julai 21, 1844, a nọ n'etiti ọnwaa asaa dị nsọ ahụ, ma n'ụbọchị ahụ Samuel Snow nọ na Boston Tabernacle na-ewebata ozi ya nke Mkpu Etiti Abalị. N'ebe ahụ, maka oge mbụ n'ịkọwa n'ihu ọha, ọ "kwusara ya n'otu okwu ahụ Akwụkwọ Nsọ ji si: 'Lee, Nwoke Na-alụ Nwanyị na-abịa!'" Ugbu a, n'ụzọ ihe nnọchianya, anyị na Ezikiel guzo na Boston Tabernacle, ntakiri oge tupu ibuli ndị ozi nke mkpu etiti abalị elu agaa n'ihu dika ebili mmiri ukwu. Usoro amuma nke ibuli ọkọlọtọ ahụ elu ka e sere n'akara n'ahiri amuma nke Alakuba n'Akpughe isi nke itoolu. Ezikiel isi nke anọ na-enye onye-àmà nke abụọ na mmechi nke amuma ahụ nke nari afọ atọ na iri itoolu na otu na ụbọchị iri na ise, ọ na-emekwa nke a n'isi nke anọ.

Anyi ga-aga n'ihu n'ihe ndi a n'isiokwu na-esonu.